

Ochrana včel v právních předpisech

Česká republika patří mezi první země, které legislativně upravily ochranu včel při použití přípravků na ochranu rostlin. První právní úprava ochrany včel spadá již do r. 1957, kdy tehdejší ministerstvo zemědělství a lesního hospodářství vypracovalo pro způsob ošetřování rostlin chemickými prostředky vyhlášku č. 79/1957 Sb. O šest let později byla vydána vyhláška Ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 37/1963 Sb. ve znění pozdějších novel o ochraně včel, ryb a lovné zvěře při hubení škůdců přípravky na ochranu rostlin. Tato vyhláška byla vydána na základě zmocňovacího ustanovení zákona č. 188/1950 Sb. o zdokonalení rostlinné výroby a zákona č. 11/1955 Sb. o vodním hospodářství. Uvedené zákony však obsahovaly jen rámcová ustanovení o ochraně zdraví lidí a zvířat při hubení škůdců rostlin přípravky na ochranu rostlin, takže vyhláška č. 37/1963 Sb. byla komplexní právní úpravou. V současné době danou problematiku upravují dva předpisy – zákon o rostlinolékařské péči č. 326/2004 Sb. a vyhláška o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin č. 327/2012 Sb..

V následujícím textu jsou pouze ustanovení těchto předpisů, které se týkají včel.

Zákon o rostlinolékařské péči č. 326/2004 Sb., v platném znění (tj. k 1.1.2013):

§ 49

(1) Přípravky nesmí být používány v rozporu s přímo použitelným předpisem Evropské unie a tímto zákonem s výjimkou rozšířeného povolení nebo použití pro účely výzkumu a vývoje nebo zkoušení. Při jejich aplikaci

a) nesmí být postupováno v rozporu s požadavky na ochranu vod, včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů včetně rostlin, stanovenými prováděcími předpisy,

b) nesmí být zasaženy rostliny a plochy mimo pozemek, na němž se provádí aplikace.

(2) Podrobnosti použití přípravku k hubení škodlivých obratlovců stanoví prováděcí právní předpis.

(3) Na používání přípravků se vztahují ustanovení o odborné způsobilosti pro zacházení s přípravky (§ 86).

(4) Rostlinolékařská správa zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup údaje o spotřebě účinných látek, které jsou v přípravcích obsaženy, sumarizované podle přílohy III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1185/2009 o statistice pesticidů.

(5) Zveřejnění nebo poskytnutí informace o spotřebách účinných látek a přípravků ve vztahu k územní jednotce se nepovažují za porušení obchodního tajemství.

(6) Způsob dodržení požadavků podle odstavce 1 písm. a) stanoví prováděcí předpis.

§ 50

(1) Fyzická nebo právnická osoba, která při podnikatelské činnosti hodlá ve venkovním nebo skleníkovém prostředí použít přípravek označený na základě povolení jako vysoce toxický, je povinna písemně požádat rostlinolékařskou správu o souhlas s jeho použitím. V žádosti uvede katastrální území a parcelní číslo pozemku, kde má být přípravek použit, plodinu, která má být ošetřena, účel, rozsah a termín aplikace.

(2) Rostlinolékařská správa vydá písemné povolení k použití vysoce toxického přípravku tehdy, jestliže shledá, že potřebné ošetření přípravkem podle odstavce 1 nelze provést jinak, zejména nelze-li je provést méně nebezpečným přípravkem. Stejnopis povolení neprodleně předá žadateli a místně příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví.

(3) Na nakládání s vysoce toxickými přípravky se vztahuje zvláštní právní předpis.

§ 51

Ochrana včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při používání přípravků

(1) Fyzická nebo právnická osoba, která při podnikání používá přípravky ve venkovním prostředí, nesmí aplikovat přípravky, které jsou podle povolení označeny jako

a) nebezpečné nebo zvláště nebezpečné pro včely, pokud před aplikací nepostupuje v souladu s odstavcem 2; toto ustanovení se vztahuje i na aplikaci jiných přípravků a látek, jejichž použití je pro včely nebezpečné,

(2) Před aplikací přípravků uvedených v odstavci 1 je nutno

a) zjistit u místně příslušných obecních úřadů informace k umístění stanovišť včelstev v dosahu alespoň 5 km od hranice pozemku, na němž má být aplikace provedena, a minimálně 48 hodin před provedením aplikace oznámit dotčeným chovatelům včel a místně příslušným obecním úřadům aplikaci přípravku,

(3) Chovatel včel je povinen oznámit podle prováděcího právního předpisu místně příslušnému obecnímu úřadu údaje k umístění trvalých a přechodných stanovišť včelstev.

(4) Zjistí-li chovatel včel, že došlo k úhynu včel, oznámí to neprodleně krajské veterinární správě. Krajská veterinární správa v součinnosti s rostlinolékařskou správou provede místní šetření; má-li pochybnosti o příčině úhynu v souvislosti s použitím přípravku, zajistí odběr vzorků způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem, jejich vyšetření odborným ústavem a informování chovatele včel o výsledku tohoto vyšetření. Záznam o výsledku místního šetření a výsledek vyšetření vzorků poskytne též rostlinolékařské správě a chovatelům včel.

(5) Ustanovením odstavce 4 nejsou dotčena práva na uplatnění nároků na náhradu škody podle obecních právních předpisů.

(6) Obecní úřad poskytne na vyžádání příslušné údaje podle odstavce 2 písm. a) a odstavce 3 ošetřovatelům porostů a chovatelům včel.

(7) Prováděcí právní předpis stanoví

a) další případy a okolnosti, kdy je nutná ochrana včel podle odstavce 1 písm. a),

b) náležitosti oznámení podle odstavce 1 písm. b),

c) náležitosti oznámení podle odstavce 2 a 3,

d) podrobnosti k ochraně včel, zvěře a některých dalších necílových organismů při použití přípravků.

§ 52

Letecká aplikace přípravků

(1) Letecká aplikace přípravků je zakázána, není-li dále stanoveno jinak.

(2) Leteckou aplikaci lze provést pouze z letadla nebo vrtulníku, je-li povolena rostlinolékařskou správou, a to na základě

a) schváleného plánu letecké aplikace a následné žádosti o povolení jednotlivé letecké aplikace, nebo

b) žádosti o povolení mimořádné letecké aplikace

Komentář:

Nová úprava § 51 oproti dosavadnímu znění zeštíhlela. Chce-li ošetřovatel porostu použít přípravek pro včely nebezpečný nebo zvláště nebezpečný (pro včely škodlivý nebo jedovatý) musí si zjistit na obecním úřadu stanoviště včelstev v okruhu 5 km kolem ošetřovaného pozemku a oznámit dotčeným chovatelům včel aplikaci přípravku minimálně 48 hodin předem.

Pro zabezpečení ochrany včel jsou chovatelé včel povinni oznámit místně příslušnému obecnímu úřadu údaje týkající se stanovišť včelstev. Obecní úřad poskytne na vyžádání tyto údaje ošetřovatelům porostů a uživatelům pozemků.

Letecká aplikace přípravků se zakazuje s výjimkou případů, kdy ji povolí rostlinolékařská správa podle schváleného plánu nebo na základě mimořádné situace.

Zjistí-li chovatel včel, že došlo k úhynu včel, oznámí to neprodleně krajské veterinární správě. Ta v součinnosti s rostlinolékařskou správou provede místní šetření - zjistí okolnosti úhynu včel, zejména zda byl ošetřený porost kvetoucí – navštěvovaný včelami, zjistí rozsah škod; má-li pochybnosti o příčině úhynu v souvislosti s použitím přípravku, zajistí odběr vzorků, jejich vyšetření odborným ústavem. Záznam o výsledku místního šetření a výsledek vyšetření vzorků poskytne též rostlinolékařské správě a chovatelům včel.

Prováděcí právní předpis stanoví další případy a okolnosti, kdy je nutná ochrana včel, náležitosti oznámení o stanovištích včelstev, náležitosti oznámení o provedení postřiku chovatelům včel a další podrobnosti k ochraně včel při použití přípravků.

Nová úprava ochrany včel při používání přípravků byla vyvolána a zpracována na podnět Antibyrokratické komise MZe ČR. Spočívá zejména v jasně formulovaných povinnostech ošetřovatelů porostů na jedné straně a chovatele včel na straně druhé. Možným škodám na včelách a dalších cílových organismech lze předejít pouze při dostatečné informovanosti dotčených subjektů. Nezbytným prostředkem je při těchto kontaktech místně příslušný obecní úřad. Ošetřovatelé porostů však již nejsou povinni s dostatečným předstihem s chovatelem včel před aplikací přípravků projednávat opatření k ochraně včel. Ze zákona byl vypuštěn pojem „směr hromadného letu včel“.

§ 79c

- (1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
c) používá přípravek v rozporu s podmínkami používání přípravků podle § 49 odst. 1, 2, 3 nebo 4,
d) jako ošetřovatel porostu aplikuje přípravky v rozporu s § 51 odst. 1 a 2,
(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 40 000 Kč.

§ 79g

- (1) Právnícká osoba se dopustí správního deliktu tím, že
g) používá přípravky v rozporu s § 49 odst. 1, 2, 3 nebo 4,
i) jako ošetřovatel porostu aplikuje přípravky v rozporu s § 51 odst. 1,
(2) Za správní delikt podle odstavce 1 se uloží pokuta do 1 000 000 Kč.

Komentář:

Ustanovení jsou členěna podle výše sankce a rovněž systematicky - zda se jedná o přestupek (fyzická osoba) nebo o jiný správní delikt (právnícká osoba).

Porušování podmínek aplikace přípravků podle § 49 znamená v podstatě porušení vyhlášky na ochranu včel. Současně nesmí být zasaženy rostliny mimo pozemek, na němž se provádí aplikace. Sankce také hrozí ošetřovatelům porostů v případě nedodržení § 51 odst. 1 a 2 – zemědělcům do výše 40 tis. Kč a družstvům, společnostem nebo jiným právníckým osobám do výše 1 milionu Kč. Chovatel, který neoznámí řádně a včas na obecní úřad stanoviště včelstev, nehrozí žádný postih. V případě, že dojde k otravě včel a bude zjištěno, že oznamovací povinnost chovatel nesplnil, znamená to, že škodu v podstatě zavinil nebo spoluzavinil a utrpěná škoda na včelách a ušlém medném výnosu je pro chovatele už tak dostatečným potrestáním.

Vyhláška o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin č. 327/2012 Sb. (vybraná ustanovení):

Ministerstvo zemědělství stanoví podle § 88 odst. 1 písm. d) zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, (dále jen "zákon") :

§ 1 Předmět úpravy

Tato vyhláška stanoví

- a) podrobnosti k ochraně včel, zvěře, vodních organismů a některých dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin (dále jen "přípravky"),
- b) způsob odběru vzorků za účelem vyšetření příčiny úhynu včel, zvěře a ryb v důsledku použití přípravků (dále jen "způsob odběru vzorků").

§ 2 Pojmy

Pro účely této vyhlášky se rozumí

a) porostem navštěvovaným včelami

1. lesní porost se stromy a keři lesních dřevin, které kvetou, nebo se na nich vyskytuje medovice nebo mimokvětní nektar,

2. porost na pozemku ve venkovním prostředí mimo pozemek s lesním porostem, na jehož jednom čtverečním metru jsou v době ošetření průměrně více než dvě kvetoucí rostliny, včetně kvetoucích plevelů, navštěvované včelami,

b) medovicí sladká tekutina, kterou vylučují na povrchu rostlin některé druhy hmyzu a cizopasných hub,

c) mimokvětním nektarem - sladká tekutina, kterou vylučují některé rostliny na řapících listů, na listech nebo palistech,

Podrobnosti k ochraně včel (k § 51 odst. 7 zákona)

§ 3

(1) Přípravek, který je podle rozhodnutí o jeho povolení označen jako zvlášť nebezpečný pro včely, nesmí být aplikován:

a) na porost navštěvovaný včelami,

b) na stromy a keře v květu, při výskytu medovice nebo mimokvětního nektaru, které navštěvují včely (dále jen "stromy a keře navštěvované včelami").

§ 4

Přípravek, který je podle rozhodnutí o jeho povolení označen jako nebezpečný pro včely, smí být aplikován na porost navštěvovaný včelami pouze po ukončení denního letu včel, a to nejpozději do dvacáté třetí hodiny příslušného dne.

§ 5

(1) Přípravek, který je podle rozhodnutí o jeho povolení označen jako zvlášť nebezpečný pro včely, nebo přípravek, který je podle rozhodnutí o jeho povolení označen jako nebezpečný pro včely, může být v době, kdy včely létají, aplikován jen v takové vzdálenosti od

a) porostů navštěvovaných včelami,

b) stromů a keřů navštěvovaných včelami,

c) kvetoucích stromů a keřů,

d) části stromů s výskytem medovice nebo mimokvětního nektaru a

e) stanoviště včelstev, která s ohledem na způsob aplikace přípravku, použitý mechanizační prostředek a sílu a směr větru zaručuje, že aplikovaný přípravek na ně nedopadne.

(2) Je-li přípravek, který je podle rozhodnutí o jeho povolení označen jako nebezpečný pro včely, použit ve směsi s jiným přípravkem, dalším prostředkem nebo hnojivem, uplatňují se při aplikaci opatření jako při použití přípravku zvlášť nebezpečného pro včely. Jsou-li ve směsi použity pouze přípravky nebo další prostředky, které nejsou podle rozhodnutí o povolení označeny jako nebezpečné ani zvlášť nebezpečné pro včely nebo hnojiva, uplatňují se při aplikaci opatření jako při použití přípravku nebezpečného pro včely, s výjimkou oznamovací povinnosti podle § 51 odst. 2 písm. a) zákona.

(3) Opatření podle odstavce 2 se nepoužije, je-li aplikace přípravku spolu s jiným přípravkem, dalším prostředkem nebo hnojivem uvedena na obalu přípravku a není-li na obalu současně uvedeno, že směs nebyla posouzena rostlinolékařskou správou.

(4) Hrozí-li nebezpečí zasažení porostů navštěvovaných včelami, létajících včel nebo stanovišť včelstev při aplikaci biocidních přípravků nebo látek používaných podle jiného právního předpisu, kdy tyto prostředky nebo látky mohou včelám škodit, jde o okolnosti, za nichž použití těchto prostředků nebo látek je nebezpečné.

§ 6

Průměrný počet kvetoucích rostlin v porostu včetně kvetoucích plevelů k posouzení, zda jde o porost navštěvovaný včelami, se zjišťuje v pásech rovnoměrně rozvržených, 1 m širokých a 100 m dlouhých; na plochách do 10 ha na pěti místech, na plochách 10 ha a více na deseti místech. Jsou-li podstatné rozdíly v zakvétání částí porostu, posuzuje se každá tato část samostatně.

Oznámení chovatele včel k umístění trvalých nebo přechodných stanovišť

§ 7

(k § 51 odst. 3 zákona)

(1) Chovatel včel oznamuje písemně místně příslušnému obecnímu úřadu každoročně do konce února umístění trvalých stanovišť včelstev.

(2) Nové umístění stanovišť včelstev, včetně kočovných, oznamuje chovatel včel písemně obecnímu úřadu nejpozději pět dnů před jejich přemístěním.

(3) Stanoviště včelstev, pokud není umístěno v zastavěné části obce, označí chovatel včel umístěním žlutého rovnostranného trojúhelníku o délce strany 1 m v horizontální poloze.

§ 8

(K § 51 odst. 7 písm. c) zákona)

U trvalých nebo přechodných stanovišť včelstev oznámení obsahuje:

a) identifikaci chovatele včel

1. jméno, popřípadě jména, a příjmení, adresu bydliště, datum narození nebo identifikační číslo, bylo-li přiděleno, jde-li o fyzickou osobu, nebo

2. obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo, bylo-li přiděleno, jde-li o právnickou osobu,

b) jméno, popřípadě jména, a příjmení fyzické osoby, která jedná jménem osoby uvedené pod písmenem a), číslo telefonu, popřípadě jiný způsob kontaktu,

c) identifikaci umístění včelstev

1. pozemek označený parcelním číslem nebo číslem půdního bloku v evidenci využití zemědělské půdy podle užívatelských vztahů, obcí, katastrálním územím, okresem, v případě lesního pozemku jednotkou prostorového rozdělení lesa,

2. příložený jednoduchý situační náčrtek s označením stanoviště,

d) v případě přechodných stanovišť předpokládanou dobu umístění vymezenou datem začátku a konce umístění.

§ 10

Oznámení aplikace přípravku dotčeným chovatelům včel a místně příslušnému obecnímu úřadu

(K § 51 odst. 7 písm. c) zákona)

Oznámení obsahuje:

a) identifikaci ošetřovatele porostu

1. jméno, popřípadě jména, a příjmení, adresu bydliště, datum narození nebo identifikační číslo, bylo-li přiděleno, jde-li o fyzickou osobu, nebo

2. obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo, bylo-li přiděleno, jde-li o právnickou osobu,

b) jméno, popřípadě jména, a příjmení fyzické osoby, která jedná jménem osoby uvedené pod písmenem a), číslo telefonu, popřípadě jiný způsob kontaktu,

c) informaci k přípravku

1. obchodní název,
2. aplikační dávku přípravku,
3. předpokládané datum a předpokládanou hodinu zahájení aplikace,

d) identifikaci místa aplikace přípravku - pozemek označený parcelním číslem nebo číslem půdního bloku v evidenci využití zemědělské půdy podle užívatelských vztahů, obcí, katastrálním územím, okresem, v případě lesního pozemku jednotkou prostorového rozdělení lesa, výměrou v hektarech, druhem plodiny.

§ 14

Způsob odběru vzorku při šetření příčin úhynu včel, zvěře a ryb (K § 51 odst. 4 zákona)

(1) K vyšetření příčiny uhynutí včel se odebírá vzorek uhynulých včel v počtu nejméně 500 jedinců a vzorek ošetřeného porostu o hmotnosti nejméně 200 gramů. Vzorky musí být označeny a zabaleny v prodyšném pevném obalu a nejpozději do 72 hodin po ošetření porostu doručeny odbornému ústavu k provedení analýzy.

§ 15

Přechodná ustanovení

(1) Označením přípravku podle dosavadních právních předpisů

- a) „Přípravek pro včely toxický“ se rozumí označení „Přípravek zvlášť nebezpečný pro včely“,
- b) „Přípravek pro včely škodlivý“ se rozumí označení „Přípravek nebezpečný pro včely“,
- c) „Pro včely relativně neškodný“ se rozumí, že „Přípravek nevyžaduje klasifikaci z hlediska ochrany včel“,
- d) „Toxický pro zvířata“ se rozumí „Nebezpečný pro suchozemské obratlovce“.

(2) U přípravků, na které se nevztahuje odstavce 1 a které byly uvedeny do oběhu před nabytím účinnosti této vyhlášky, platí jejich označení k zabezpečení ochrany včel, zvěře, ryb a dalších vodních organismů do skončení doby použitelnosti těchto přípravků uvedené na jejich obalu.

§ 16

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se:

1. Vyhláška č. 327/2004 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin.
2. Vyhláška č. 33/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 327/2004 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin.

§ 17

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. listopadu 2012.

Komentář:

Pojmy:

Vyhláška upravuje pojmy, se kterými pracuje. Např. co se rozumí porostem navštěvovaným včelami (dříve označován kvetoucí porost), medovicí, mimokvětěním nektarem apod. Dále rozděluje přípravky na přípravky pro včely zvlášť nebezpečné (toxické, insekticidy) a přípravky pro včely nebezpečné (škodlivé, zejména herbicidy) a další podrobnosti a opatření k ochraně včel. Přípravky pro včely zvlášť nebezpečné nesmí být aplikovány na porost navštěvovaný včelami, včetně stromů a keřů, jež kvetou nebo se na nich vyskytuje medovice a mimokvětění nektar. Přípravky pro včely nebezpečné smí být použity na porost navštěvovaný včelami, včetně kvetoucích stromů a keřů a při výskytu medovice a mimokvětěního nektaru avšak jen po ukončení denního letu včel, maximálně do 23. hodiny. Tento

časový limit je stanoven proto, aby byla zachována co nejdelší doba od provedení postřiku do doby začátku denního letu včel. Přeci jen do rána se přípravek pro včely nebezpečný v rostlině rozloží natolik, že jeho účinky již nejsou tak destruktivní vůči včelám jako v době postřiku.

Použití směsí přípravků.

Použití směsí přípravků má tři režimy:

- a) V případě použití směsi přípravků, které nejsou pro včely nebezpečné nebo zvlášť nebezpečné, uplatňují se při aplikaci opatření jako při použití přípravku nebezpečného pro včely s tím, že oznamovací povinnost ošetřovatele porostů (48 hodin před aplikací chovatelům se stanovišti včelstev v okruhu 5 km kolem ošetřovaného porostu) zde není. Je to proto, že možných kombinací přípravků nepůsobících na hmyz je tolik, že by hlášení jejich aplikací nadměrně administrativně zatěžovalo zemědělce.
- b) Je-li použit přípravek pro včely nebezpečný v kombinaci s neškodným přípravkem, je směs považována za přípravek pro včely zvlášť nebezpečný s patřičnou oznamovací povinností.
- c) Použití přípravků, jejichž smíchání s jiným přípravkem nebo hnojivem je přípustné v návodu k použití přípravku, nepodléhá žádným opatřením.

Použití přípravků zvlášť nebezpečných pro včely, které se vyznačují dlouhodobým systémovým působením (typu Regent) bylo z vyhlášky vypuštěno s odůvodněním, že pokud je dána povinnost při aplikaci přípravku postupovat podle návodu k použití nebo podmínek registrace přípravku, je nadbytečné způsob použití ještě upravovat ve vyhlášce. Tento druh přípravků se vyznačuje tím, že působí v porostu po určitou dobu, musí se tedy aplikovat stanovený počet dní před rozkvetem. Pro množství otrav způsobených právě nesprávnou aplikací přípravku Regent 800 WG byl v r. 2003 tento přípravek pro použití do řepky zrušen. Od té doby masivnější otravy včel přípravky tohoto typu nebyly zaznamenány.

Povinnosti chovatele včel - chovatel včel má každoročně do konce února povinnost hlásit místně příslušnému obecnímu úřadu umístění trvalých stanovišť včelstev. Nové umístění stanovišť, včetně kočovných oznamuje nejpozději pět dnů před jejich přemístěním. K oznámení stanoviště se musí vždy připojit jednoduchý plánek. Stanoviště včelstev, pokud není umístěno v zastavěné části obce, se označí umístěním žlutého rovnostranného trojúhelníku o délce 1 m v horizontální poloze. Došlo k vypuštění povinnosti chovatelů hlásit obecnímu úřadu hromadný let včel za zdrojem snůšky a jeho pravděpodobný směr.

Náležitosti oznámení stanoviště včelstev: Náležitosti oznámení trvalých nebo přechodných stanovišť včelstev na obecní úřady jsou podrobně stanoveny. Zejména se jedná o identifikaci pozemku, kde je umístěno stanoviště včelstev – uvádí se parcelní číslo nebo číslo půdního bloku v evidenci využití zemědělské půdy podle užívatelských vztahů. Jedná-li se o lesní pozemek, uvádí se jednotka prostorového rozdělení lesa. Vzor oznámení byl uveřejněn v příloze Včelařství č. 2/2013.

Oznámení aplikace přípravku dotčeným chovatelům včel a obecnímu úřadu: I toto oznámení musí obsahovat předepsané náležitosti - národně ošetřovatele porostu, označení přípravku, aplikační dávku, datum, hodinu a místo aplikace přípravku, parcelní číslo, číslo půdního bloku, katastrální území, údaj o výměře v hektarech a druh plodiny.

Způsob odběru vzorků - k vyšetření příčiny úhynu včel se odebírá vzorek o počtu min. 500 ks uhynulých včel a vzorek ošetřeného porostu o hmotnosti nejméně 200 gramů. Vzorky musí být označeny a zabaleny v prodyšném pevném obalu a nejpozději do 72 hodin po ošetření porostu doručeny odbornému ústavu k provedení analýzy. Vzorky je třeba před odesláním uchovávat v chladu, nelépe v mrazničce a zaslat k vyšetření co nejdříve. Účinná látka ve vzorcích se velmi rychle rozkládá a při nevhodném uchování a delší době, než se vzorky dostanou k vyšetření, se zvyšuje pravděpodobnost, že účinná látka ve vzorcích zjištěna nebude. Vzorky odebírá a do laboratoře zasílá KVS, která také vyšetření hradí. Pokud by si vzorky odebral sám chovatel a odeslal k vyšetření, pak to zaplatí a v případě soudního pojednávání by výsledek vyšetření mohl být jako důkaz zpochybněn.

Letecká aplikace: Ve znění před účinností nové vyhlášky č. 327/2012 Sb. byla součástí úprava letecké aplikace přípravků (vyhlašování provedení postřiků obcí minimálně 48 hodin před aplikací místním rozhlasem nebo vyhláškou). Nyní je právní úprava letecké aplikace z vyhlášky zcela vypuštěna. Podmínky letecké aplikace přípravků nově obsahuje nové ustanovení v zákoně č. 326/2004 Sb. o rostlinolékařské péči a to § 52. Toto ustanovení leteckou aplikaci přípravků zakazuje, avšak současně uvádí podmínky, za jakých leteckou aplikaci provést lze. Musí být aplikace povolena rostlinolékařskou

správou a to na základě schváleného plánu letecké aplikace a následné žádosti o povolení jednotlivé letecké akce, nebo žádosti o povolení mimořádné letecké akce.

V současné době se chystají další podstatné změny ohledně oznámení stanovišť včelstev, které se nedotknou jen rostlinolékařských předpisů.

Jednání o spolupráci v oblasti ochrany včel

Dne 20.3.2013 se uskutečnilo jednání na MZe ČR, které svolal vrchní ředitel sekce lesního hospodářství Ing. Martin Žížka, Ph.D. Jednání se zúčastnili zástupci Českého svazu včelařů, o.s., Státní veterinární správy ČR a Státní rostlinolékařské správy ČR. Tématem bylo rozšíření spolupráce za účelem ochrany včel při použití přípravků na ochranu rostlin.

Problém č. 1:

Dosažitelnost pracovníka KVS v případě, že dojde k otravě včel mimo obvyklou pracovní dobu, tj. v pátek odpoledne a o víkendu a svátcích: Účinné látky ve včelách a v porostu se velmi rychle rozkládají a velkou roli hraje každá hodina zpoždění místního ohledání, odběru vzorků a jejich zaslání do laboratoře k vyšetření. Prodlení s řešením škod na včelách, když ve vzorcích vlivem prodlení není zjištěno nic, jde pak k tíži chovatelů, kteří svou újmu a příčinnou souvislost mezi aplikací přípravku a hromadným úhynem včel musí prokazovat, a kteří se tak dostávají do důkazní nouze. Zástupce SVS ČR, ředitel odboru ochrany zdraví a pohody zvířat MVDr. Zbyněk Semerád informoval, že dosažitelnost pracovníků KVS bude v těchto případech stejná, jako je při mimořádných událostech (nebezpečné nákazy). Telefonické spojení bude zajištěno vždy formou pohotovosti určeného pracovníka každé KVS. Byly obeslány všechny krajské veterinární správy s žádostí o zaevidování všech případů, které řešily nebo spoluřešily v součinnosti se Státní rostlinolékařskou správou v roce 2012, do informačního systému Státní veterinární správy, modulu Evidence nálezů a událostí. Stejným způsobem pak bude postupováno v tomto roce, tedy každý případ podezření na otravu včel, pokud se na jeho řešení bude podílet Státní veterinární správa, bude evidován v Modulu evidence nálezů a událostí jako mimořádná událost. Na základě závěrů zmíněného jednání bude chovatel při podezření na otravu včel vždy kontaktovat Státní veterinární správu, která následně zajistí součinnost Státní rostlinolékařské správy. V době víkendu a svátků může pak chovatel využít systém telefonních čísel, na nichž je držena pohotovost jednotlivými krajskými veterinárními správami a ke kterým se dostane chovatel přes vzkaz na záznamníku z pevné linky. Kontakty na tyto pevné linky budou uvedeny na webových stránkách SVS ČR, u jednotlivých krajských veterinárních správ.

Základní kontakt:

ÚSTŘEDNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVA STÁTNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVY

Slezská 7/100, 120 56 Praha 2
www.svscr.cz

Tel.: +420 227 010 145
epodatelna@svscr.cz

Fax: +420 227 010 195
ID datové schránky: d2vairv

Protože podle § 51 odst. 4 zákona o rostlinolékařské péči oznamuje hromadný úhyn včel chovatel včel přímo příslušné KVS, pracovník KVS si v rámci součinnosti zve na místní ohledání pracovníka SRS sama. Podle poslední tiskové zprávy SRS ze dne 28.3.2013 bylo odpojeno 59 pracovišť SRS v rámci celé republiky od pevných telefonních linek. Dostupnost inspektorů SRS je zajištěna nyní pouze mobilními telefony, které jsou k dispozici na webových stránkách SRS ČR. Ředitel SRS Bc. Zdeněk Mach ujišťuje, že dostupnost inspektorů SRS nebude díky tomuto kroku v žádném případě omezena.

Základní kontakt:

Státní rostlinolékařská správa

Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6, www.srs.cz

tel.: 235 010 300, fax.: 235 010 364, e-mail: sekretariat@srs.cz

Kontakt s médii: 725 358 724, e-mail: zbynek.skodacek@srs.cz

Problém č. 2:

Jak vyplynulo z jednání, případy otrav jsou vedeny v evidenci jak SVS, tak SRS. Zástupce SRS sdělil, že v minulém roce je zaevidováno 18 případů otrav. ČSV tuto evidenci nemá, protože neexistuje povinnost cokoli kolem otrav na svaz hlásit. Svaz tak těžko může přispět bez aktuálních informací k tomu, aby se nebezpečí otrav včel snižovalo. Proto bylo dohodnuto, že obě správy poskytnou ČSV, o.s. potřebné informace o případech otrav.

Problém č. 3

Nová úprava rostlinolékařských předpisů uvolnila použití směsí. Zatímco do konce minulého roku byly směsi zakázány, pokud nebyly výslovně povoleny v návodu k použití, nyní jsou směsi za určitých stanovených podmínek povoleny. Pokud jde o látky, které nejsou samy o sobě pro včely škodlivé, jejich kombinace znamená automaticky změnu účinků na včely z látky neškodné na škodlivou, avšak přitom není uložena povinnost hlášení použití takovéto směsi na obecní úřad a chovatelům včel před aplikací. Protože je to věc nová, nevíme prozatím, co s přicházející sezonou přinese pro včely. Tyto směsi mohou totiž účinkovat na včely a přitom se chovatelé o postřicích nedozví. Nebudou moci tedy své včely sledovat a případně rychle jednat, jakmile zjistí příznaky otrav.

Závěrem lze konstatovat, že jednání bylo přínosné, že účastníci projeví zájem spolupracovat při zajišťování ochrany včel. Doufám, že takto nastartovaná spolupráce bude úspěšně pokračovat. Včely si to zaslouží.

Mgr. Jarmila Machová
Kontakt: 775190361

Český svaz včelařů, o. s.

Křemencova 8

115 24 Praha 1

IČ: 00443239

Tel: +420 224 934 082

Fax: +420224934478

e-mail: info@vcelarstvi.cz